

Стрельцова О. І.,
здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Поліщук М. Г.,
доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВИХ ОБМЕЖЕНЬ ПРАВА СПІЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ПОДРУЖЖЯ

Питання прав спільної сумісної власності подружжя та обмежень, які можуть застосовуватися до них, постійно перебувають у центрі уваги науковців, залишається досить дискусійним питання щодо реалізації права власності на спільне майно подружжя, правового порядку такого майна. спірне в науці про сімейне право.

У юридичній літературі наголошується на тому, що всі види майна, нажитого за час шлюбу, повинні вважатися спільними, незалежно від того, чи включено законодавцем це майно до переліку спільної власності подружжя [2]. А. Іванов, який у контексті розмежування понять «спільного майна подружжя» і «спільної власності подружжя», до складу «спільного майна» включає об'єкти, які належать подружжю на праві спільної сумісної власності, а також окремі зобов'язання, які містять як право вимоги, так і боргові обов'язки [3].

Визначаючи підстави виникнення права спільної сумісної власності подружжя та порядку застосування обмежень, потрібно згадати положення ст. 60 СК України, за умови, що таке право передбачено майном, набутим подружжям за час шлюбу. Ця правова норма має не лише теоретичний, а й практичний інтерес, оскільки визначення умов набуття майном ознак спільності визначає обсяг прав та обов'язків подружжя в цілому, а також можливий розподіл цього майна в майбутньому [4]. Право спільної сумісної власності подружжя, як правило, виникає на підставі юридичних фактів, а саме перебування чоловіка та жінки в зареєстрованому шлюбі та в окремих випадках – як наслідок спільного проживання – виникнення фактичних шлюбних відносин.

Визначення правової природи вкладу як об'єкта спільної сумісної власності подружжя, залишається досить дискусійним, з погляду сімейно-правової науки та правозастосовної практики.

Для подружжя важливо вирішити питання про встановлення моменту початку дії режиму спільної власності, оскільки цей момент безпосередньо пов'язаний з вирішальним питанням про момент виникнення права спільної

сумісної власності подружжя на набуте ними майно або моментом її виникнення у них спільно на майні, що належить одному з них за зобов'язальними правовідносинами. Крім того, при набутті подружжям права спільної власності на майно та майнових прав у подружжя виникають спільні обов'язки [4]. Вирішуючи окреслене питання, необхідно зазначити, що спільна власність подружжя виникає з моменту державної реєстрації шлюбу та існує протягом усього часу існування шлюбу.

Водночас ст. 60 СК України містить положення, згідно з якими майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності, незалежно від того, що один із них не мав з поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, хвороба тощо) самотійного заробітку (доходу). Тобто правовий режим права спільної сумісної власності передбачає єдність правочинностей у володінні, користуванні і розпорядженні спільним майном. Крім того, як зазначає О. Сафончик, через усі норми, що регулюють майнові відносини подружжя, чітко проходить ідея рівності прав подружжя щодо володіння, користування і розпорядження майном, незалежно від розміру внеску в це майно кожного з них [10, с. 111]. Адже особливість спільної сумісної власності полягає у відсутності часток, внаслідок чого жоден із подружжя не має конкретної частки у праві на майно. Тому, власне, факт набуття майна в період шлюбу не є безумовною підставою для віднесення такого майна до об'єктів права спільної сумісної власності подружжя. Той із подружжя, який порушує питання про спростування зазначеної презумпції, зобов'язаний довести обставини, що її спростовують. Належність майна до спільної сумісної власності подружжя визначається не тільки фактом придбання його під час шлюбу, але й спільною участю подружжя коштами або працею в набутті майна [5, с. 8].

Для регулювання відносин подружжя з приводу спільного майна, що їм належить, застосовується спеціальний правовий режим майна подружжя, який за джерелом походження поділяється на законний та договірний. Спільна сумісна власність є способом реалізації права власності, що виникає між подружжям щодо спільного майна на підставі закону або договору і проявляється через множинність суб'єктів на той самий об'єкт власності без визначення часток чоловіка і дружини. На рівні закону закріплена презумпція спільної сумісної власності подружжя, побудована на принципах спільності та рівності майна, щодо якого з моменту реєстрації шлюбу обоє з подружжя набувають право володіння, користування та розпорядження. Презумпцію спільної сумісної власності можна спростувати лише у договірному або в судовому порядку. Статус спільної сумісної власності подружжя визначається такими критеріями, як:

- 1) час набуття майна;
- 2) кошти, за які таке майно було набуто (джерело набуття);
- 3) проживання чоловіка і жінки однією сім'єю. Особа, яка вимагає виключення речі зі спільного майна, повинна надати відповідні докази.

Список використаних джерел:

1. Біленко М. С. Підстави набуття права спільної сумісної власності подружжя. *Юридична Україна*. 2014. № 4. С. 65-71.
2. Вінтоняк Н. Д. Правовий режим корпоративних прав подружжя: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2019. 218 с.
3. Гриняк А. Б. Спільна сумісна власність фізичних осіб: окремі питання виникнення та припинення. *Приватне право і підприємництво*. 2008. № 2. С. 29-32.
4. Гриняк А. Б. Право спільної власності за цивільним та сімейним законодавством України. *Юридична Україна*. 2015. № 6. С. 59-63.
5. Дайджест правових позицій Верховного Суду у сімейних спорах за I півріччя 2019 р. НААУ. *Секція з сімейного права*. 2019. 14 с.
6. Корнієнкова К. М. Право спільної сумісної власності подружжя. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 4. С. 41-44.
7. Олійник О. С. Майнові відносини подружжя: порівняльно-правовий аспект. *Юриспруденція: теорія і практика*. 2009. № 5 (55). С. 2-6.
8. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затверджено наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 р. № 296 (5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12>.

Фокша Л. В.,

юрисконсульт ТОВ «Beesoft»,

кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ГІГ-СПЕЦІАЛІСТІВ

Інформаційні технології стали важливою сферою стимулювання розвитку національної економіки, що забезпечує нарощування експортного потенціалу країни шляхом зростання обсягів продажу ІТ-продуктів, розвитку промисловості, формування конкурентоздатного ринку ІТ-спеціалістів.

Згідно з даними Національного банку України, ІТ-індустрія у 2021 році забезпечила \$ 6,8 млрд надходжень до економіки України, акумулювала податків та зборів на 23,5 млрд грн. На початок 2022 року в індустрії працювали 285 тис. ІТ-спеціалістів [1].

З метою підтримки й стимулювання розвитку ІТ-галузі, створення функціонального середовища для розвитку високотехнологічних галузей, в Україні було розроблено і запроваджено правовий режим Дія Сіті, правовий статус якого закріплено Законом України від 15.07.2021 № 1667-ІХ «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» (далі – Закон) [2]. Зазначеним Законом введено в правове поле поняття гіг-спеціаліста. Таким спеціалістом є фізична особа, яка за гіг-контрактом є підрядником та/або виконавцем.

Гіг-контрактом є цивільно-правовий договір, за яким гіг-спеціаліст зобов'язується виконувати роботи та/або надавати послуги відповідно до завдань резидента Дія Сіті як замовника, а цей резидент зобов'язується